

ГОЛОС УЖЕЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 164 (664) • Серед, 1 вересня 1993 року • Ціна 40 крб.

Цитата дня

«Нас цікавлять конкретні цифри. А всі емоції мали б уже давно відійти в минуле, вони ж у вашій доповіді, шановний Леоніде Даниловичу, тільки й домінували».

(Народний депутат України Л.Скорик).

Чи читав Прем'єр урядову програму?

(Ранкове засідання ВР 31 серпня)

За кілька хвилин до початку пленарного засідання депутатам роздали грубеньку брошуру «Програми діяльності уряду України на вересень—грудень 1993 року та на 1994 рік». І попри те, що вони намагалися розібратися у вкладках, таблицях і нондентраті макроекономічних, взаємоузгоджених пропозицій, що їх розробляли протягом двох місяців, Голова Верховної Ради запропонував прийняти постанову про надання земельної ділянки під житлову збудову для військослужбовців.

Потім Прем'єр-міністр виступив з 20-хвилинною доповіддю «Про програму діяльності уряду...», яку швидко на слово журналісти одразу окресляли «програмою ГКЧП».

(Закінчення на 2-й стор.)

Великі Сорочинці — ярмарок, на якому не лише продають-купують, але й сміються. Де ще можна сьогодні купувати весело? Отож нам треба багато таких Сорочинців — хороших і різних.

Фоторепортаж з ярмарку — на 4 стор.

Абзац з листа

Намір верхи обрала польський варіант переходу до ринку. Значить б вона ще й такий: просидів рік у керівному кріслі, на пробіж нічого путнього — злиплий його. Тоді виявляється і ті, хто хоче правдати, і ті, хто під виглядом заложення досвіду за мордоном носить валізи з ганчір'ям.

Дубно
Рівнянської області.

В. СМОЛЯРЧУК.

Продиктовано в номер

Слов'яни очима славістів

У Братиславі розпочав роботу одиннадцятий з'їзд славістів. Уперше в цьому представницькому заході Україна бере участь як незалежна держава. З учасників нашої країни до Братислави відїхали науковці та викладачі усього спеціальності з мовознавства, історії, літературознавства, фольклору. Серед основних тем, які стають предметом аналізу та дискусії на з'їзді, — «Слов'янське національне відродження у XVIII-XIX ст. і його міжнародний контекст», «Умань, релігійне і бароко у слов'ян», «Слов'янські народи, їх мова, література, усія словесність і культура в XX столітті».

Славісти збираються раз на п'ять років у різних слов'янських країнах. Сподіваємося, Україна свого часу також стане гостинним господарем для представників братніх народів.

Монаполісти створюємі

Коллектив Каховського районного вузлу зв'язу теслярською попередня представника Президента в області при можливій стрий, який органи влади підтримувати практику товариства «Соціальна допомога».

Схоже, у зв'язі з цим з'являється серйозний конкурент. Товариство, створене іри мискому відділі соціального забезпечення, вперше в Україні налагодило чітку доставку грошей 20 тисячам пенсіонерів з Нової Каховки. І терор діїні люди забули про дозвіл з'явитися біля заповнених акціями. Кожен знає день і годину, коли йому принесуть пенсію додому.

Для відміного обслуговування коли служби цілком вистачило коштів, які раніше брали поштою працівники на пошту.

Але, за словами голви товариства Олександра Бурхія, зазначив, котрі не турбуються про поліпшення обслуговування пенсіонерів, не хочуть позбутися додаткового традиційного прибутку і чинять шалений опір роботі товариства. Коли несприятелі для них організація новинка почала поширюватися на сусідній, Каховський район, монаполісти не знайшли нічого кращого, як потрогувати страйком.

Групи не створили, а газету відкрили

Черговою невдачею завершилася спроба певних політичних сил Дніпропетровська («Радикального конгресу України», «Інтернаціоналістичного Движення», соціалістів тощо) створити в Каховській єдиному ініціативу групу для обрання підписів за недовір Президенту України і скасування Інституту президентства. Збиралося... близько 90 прихильників цієї ідеї, тому застачило здорового глузду реєстрації не проводили. А задля моральної компенсації присутнім учасникам перший номер газети «Радикальний конгрес», де центральне місце посідає інтерв'ю з народним депутатом України О. Народославим. Судячи з усього, газета не збирається ставити на державотвірній позиції.

У них вже подорожчав

Уп'ятеро підвищилися 1 вересня у Казахстані ціни на хліб, хлібобулочні вироби, шпону і борошно, які продаються населенню республіки. Таке рішення прийняло казахстанське Кабінетом міністрів. Пояснення цього несподіваного кроку є вже традиційними для більшості республік СНД — неучастию ріст ціни на енергоносії.

«Ні» Ельчибею — «так» Алієву

92 відсотки громадян Азербайджану, що мають право голосу, взяли участь у референдумі про довіру Президенту А. Ельчибею. Недовіру йому висловили 93 відсотки тих, які проголосували.

Таким чином, місце французька газета «Фігаро», Гейдари Алієва буде, без сумніву, обрано новим Президентом Азербайджану. Адаже для котрихось мільйонів азербайджанців було ясно, що сказати «ні Ельчибею означало сказати «так» Алієву. Політика цього державного діяча, якавляють політичні оглядачі, насамперед була спрямована на зближення з Москвою. Про це свідчать і слова державного секретаря Азербайджану Діля Гасієвої. Вона дивом повідомляла про намір змінити власність а Рязу Інтерстату Азербайджан і СНД.

Не бажать панувати над іншими

Проект угоди з Організацією визволення Палестини переважною більшістю голосів ухвалив у парламенті Ізраїльський парламент. Згідно з цим документом палестинцям плануються надати автономію в секторі Газа та районі міста Іерусалим на Західному березі річки Йордан.

Першим, але історичним кроком називає це рішення міністр закордонних справ Ізраїлю Ілії Перес. Він наголошує, що Ізраїль витяг та палестинський вступити в нову епоху миру та взаєморозуміння, бо Ізраїльський народ з політичних та моральних міркувань не прагне панувати над іншими.

Західні засоби масової інформації з цього приводу зазначають: урядовці Ізраїлю відкидають реальний шлях до врегулювання конфлікту, який розділяє Близький Схід протягом десятиліть.

УРЯДОВІ ЧАС НАВЧИТИСЯ НЕ ПОВІДНУВАТИ ГОМОЛІОК, а створити механізм управління перехідного періоду, визначити пріоритети

Другу річницю незалежності економіки України зустріли без механізму управління, діального складови і труднощі поточного періоду. Кричати про цілі низька, незаперечних факти, але перш за все задаймо:

Що було тоді?

Економічна криза, головні чинники котрої сформувалися ще за часів існування єдиного народо-господарського комплексу колишнього Союзу РСР, вже з перших місяців незалежності України швидко охопила всі галузі і регіони економіки нашої держави. При чому найбільш значні втрати економіки України зазнала у I кварталі 1992 року, що було обумовлено головним чином вимушеною лібералізацією ціл з 2 січня, а також розривом установлених господарських зв'язків. Темп падіння основних показників у I кварталі перевищував річний у 1,6 — 2 рази.

Після різкого погіршення справ у I кварталі минулого року, яке фіксувалося практично в усіх галузях і регіонах, протягом II — IV кварталів, вдалося уповільнити темпи падіння основних показників. Це значною мірою є наслідком кредитної емсії, яка була запроваджена згідно рішення Верховної Ради у II кварталі минулого року. Але цей захід не був підтриманий відповідними рішучими кроками у структурній перебудові економіки і приватизації. По суті відбувся інфляційний підйом старі, усталеної від колишнього Союзу, планової економіки, яка не мала внутрішніх стимулів для саморозвитку, була не замкнена і переобтяжена енергомісткістю і матеріаломісткістю малих виробництв.

У 1993 рік економіка України вийшла, значною мірою втрачаючи за минулий рік свої адаптаційні можливості.

А в поточному році?

Протягом I півріччя 1993 року зберігалися високі темпи падіння багатьох основних показників економіки з одночасним призупиненням формування ринку праці і швидким зростанням прихованого безробіття. У травні — червні економіка чисельно зменшувалася в усіх регіонах, хоч обсяги виробництва впали в усіх регіонах. І це при тому, що при скороченні обсягів виробництва за останні п'ятерою років на десятки процентів чисельність зареєстрованих безробітних складає лише декілька тисяч осіб від чисельності працюючих.

Обсяги промислової продукції за I півріччя 1993 року

розрахунок у натуральному виразі впали на 18 відсотків проти 12,3 за I півріччя минулого року, виробництво товарів народного споживання (без алкогольних напоїв) на 13,8 (17,6), закупівлі худоби та птиці — на 17 (25), молока і молочних продуктів — на 18 (28), яєць — на 11 (28).

Постійно зростається випуск важливих товарів промисловості, і літньо вже не згадує торішньої облікання уряду загальмувати падіння обсягів виробництва. З багатьох видів продукції наважимо спостерігати прискорення падіння. У натуральному виразі за 1992 рік промисловість скоротилася вище на 15 відсотків, а за I півріччя цього року ще на 18. Вибудокот упав за весь минулий рік вище на 1,5 відсотка, а за I півріччя-93 аж на 12,8, виробництво сталі, відвальної, на 7,2 і 16,4 відсотка, готового прокату на 10 і 16,8, приладів і засобів автоматизації на 16,4 і 23,8, м'яса на 17,3 і 21,1, молока і молочних продуктів на 28 і 33 відсотки...

Отже, швидко погіршується структура суспільного виробництва. У скоротуючому становищі опинилися в багатьох випадках не найгірші, а ті, що передові за науково-технічним рівнем, прийнятими, перспективні для України, виробництва. Вони рідко мають найбільш утруднену а матеріально-технічними поставками, з розрахунками, зі збутом продукції, з оплатою праці. Поширення шоків, які працюють на кінцеве споживача, бо фактично кидають державою напризволяще. Але не зупинились же жодя металургійний завод. Везуть і везуть метали за межі України... Такий захід обставин достійно, як отримали неспівпавно практичний генератор, створений колись неградами у постійно зростаючих масштабах. Це згубно відрадіаються в економіці України, складає величезні труднощі для нашого народу прийнятими у двох визначальних тенденціях.

Зростає питома вага випуску засобів виробництва, про значною мірою є наслідком швидкого скорочення виробництва товарів народного споживання. За 1992 рік весь обсяг промислової продукції у порівняльних цінах впав на 6,4 відсотка, а виробництво товарів народного споживання у цінової разі більше, аж 9,4. Це гірші справи у поточному році. За I півріччя вся промисловість скоротилася на 5,1 відсотка, а випуск товарів для народу — майже у три рази більше — на 13,8. Темпи погіршення прискорюються. За I квартал випуск товарів народного споживання впав на 8,4 відсотка, а за

січень — липень вже на 16,1, у тому ж часі у липні — на 21,3. Саме тому все стрімкіше рухається вгору ціни, зумовлюючи суттєве скорочення кінцевого споживання, в відат — зникнується і без того неспівзбежальне споживання, перш за все продовольчих товарів, згасає інвестиційна діяльність.

Зростає енергомісткість промисловості у цілому, а також частка енерго- і матеріаломісткої продукції в загальному обсязі експорту. У 1992 році обсяг промислової продукції у натуральному виразі впав на 15 відсотків, а виробництво електроенергії тільки на 9,4 — отже енергомісткість зростає. Це гірші справи за січень — липень поточного року. Промисловість скоротилася у натуральному виразі на 18 відсотків, національний дохід впав аж на 11, а виробництво електроенергії тільки на 6,1 відсотка. Далі. На початку 1992 року частка сировини і матеріалів у експорті досягала 80 відсотків. Протягом цього року вона піднялася до 88 відсотків і нині не знижується. Тому посилюється наш залежність від Росії, витискується за зовнішнього отороку нузовою- і трудомісткі продукції машино- і приладобудування, по-завждиючи Україну перспективі ажодження у світове економічне співтовариство. Набувається загроза перетворення нашої держави у сировинно-матеріальну, неколодально провізцію розвинутих країн.

За таких умов подальше наближення ціл на енергомісткі до рівня світових призведе до істотного погіршення справ вже в найближчі місяці. Примножене відсутністю розгалуженої ринкової мережі взаємодіючих вільних господарств і добре поміркованої перспективі формування суспільства — не може привести до соціально-го вибуху неабиякої сили. І не вартує народ України примарі Економічного Союзу, бо задачі цієї проблеми треба вирішувати самому. Внесення істотних змін в механізм управління економікою набуває значення головного, відкладного зазначення поточного моменту.

Так що ж робити?

Суспільна думка в Україні, та значною мірою і поза її межами, в основному прикута до характеру урядових заходів, класифікуючи їх на «ринкові» або «антиринкові». Але глибокий зміст перетворень не вичерпується таким підходом. Водночас, дійсно, досвід України, Росії, інших посткомуністичних держав переконливо доводить, що однібічне застосування лібе-

рального (наприклад, монетариста) або командно-адміністративних заходів недостатньо забезпечить необхідні збалансовані зміни в економіці. Наприклад, спроби уряду Гайдара досягти стабілізації економіки Росії у минулому році переважно за рахунок поглинання лібералізації ціл з жорсткою монетарною політикою призвели до припинення падіння обсягів виробництва, поглиблення структурних перекручень і, врешті-решт, обумовили стрімке падіння курсу російської валюти до осені-92 — аж на 93. Спроби уряду Кучми шляхом відновлення командно-адміністративної вертикалі управління державним сектором економіки, введення директивного встановлення ціл, обмеження доходів, стабілізаційні заходи, також не мали позитивного впливу на кризові процеси. Динаміка ціл, доходів і грошової маси за перше півріччя підтверджує зовсім інше — послаблення регулювання економічних процесів з боку виконавчої влади. Тобто наш і не тільки наш гіркий досвід переконливо доводить необхідність формування механізму управління перехідного періоду, який би гнучко поєднував переваги ліберально-демократичної і командно-адміністративної моделей економіки.

У цьому механізмі командно-адміністративні заходи мають застосовуватися переважно для призупинення поглиблення небажаних диспропорцій, а також для здійснення певних заходів, які б гнучко поєднували переваги ліберально-демократичної і командно-адміністративної моделей економіки.

Але передусім потрібно на національному рівні визначити ті перспективні технологічні моделі суспільного виробництва України. Треба нагартіт усіма, якими технологіями, виробництвами, галузями буде насичена економіка незалежної України у 2000, 2010 і подальших роках. Чи зберігатиметься могутній галузевий комплекс і залишатиметься, чи потрібно нам освоювати виробництво найсучасніших комп'ютерів і нехай розв'язується судноплавство, чи буде Україна державою-купцем, державою-посередником, чи ми будемо запертати іноземні транзитні шляхи з наших шляхів, портів, вокзалів, митниць?

Перспективна технологічна модель суспільного виробництва має давати нам систему національних пріоритетів — систему дорожовказів структурної перебудови економіки України, дорожовказів розбудови збалансованої сучасної

економіки. Економіки, яка б мала внутрішні чинники саморозвитку.

Потім необхідно визначити конкретні завдання. У практичному плані ці роботи має передбачати створення програми закриття і перепрофілювання безперспективних виробництв, котрі працюють фактично проти досягнення повільної економічної незалежності України.

Безумовно, в соціальному аспекті такі болісні заходи мають спиратися на цілову програму працевлаштування і перекваліфікації робітників підприємств, що підлядають закриттю та перепрофілюванню. На вирішення цих питань має спрямовуватися і Національна програма громадських робіт.

Фінансове забезпечення таких суттєвих змін має здійснюватися шляхом розробки відповідних державних кредитно-інвестиційних програм, які залучають кошти бюджету усіх рівнів, приватні інвестиції та іноземні інвестиції.

Реформування відносин власності також повинно «приспівуватися» до програми структурних змін з метою випереджувальної примусової корпоратизації (приватизації) виробництва і підприємств, що підлядають закриттю і перепрофілюванню. Адже приватні інвестори значно легше пілять на співпрацю з корпоратизованими підприємствами.

Слід також через профінансоване урядом державомовлення забезпечити примусове встановлення необхідних операційних робіт щодо реалізації структурної перебудови економіки.

Тобто мова йде про розробку Національної комплексної програми структурної іфребудови, в котрій розв'язання проблем прогресивних сил у продуктивних силах згідно згубно вказує на вадливо грунтувалося б на попередніх соціальних заходах, фінансовій і організаційній підтримці держави. Функціональні заходи державного регулювання економіки (монетарні, цінові, бюджетні, фінансові, зміни форми власності, розв'язання питань життєвого і підприємництва і т.д.) повинні підпорядковуватися переважно для створення сприятливих умов для структурної перебудови середовища.

Прийняття і виконання такої програми при належній організації в ній регіональних ініціатив, майже 6 на відміну від ідей так званого Економічного Союзу величезне консолідує і мобілізує значення.

Віктор ЛИСИЦЬКИЙ, кандидат економічних наук.

Продиктовано
в номер

Хлібні пристрасті, або знову про ціни

Били хлібні магазини — натовпи, у натовп — паника. За прилавком — знервовані продавці. Кожен упевнений: хлібом на все життя не запасешся. Але черги не меншають: хоч на перші часи, поки звикли до нових цін. А ціни, за чутками, мусять піднятися в кілька разів. Коли саме — таємниця, але за такими ж чутками, найбільш часом, Головний інженер об'єднання «Хлібпроми» Олег Васильович Терещенко вважає, що все залежить від цін на борошно, яке має зрости даними у кілька разів. А поки що голодні громадяни розгнітають всі хлібні верстви, які потрапляють до магазинів. За словами тогочасного ж Терещенка, 30 серпня у Києві було реалізовано 500 тонн хлібної продукції (зокрема і макаронні вироби). Ця кількість на 150 тонн більше, ніж звичайно. Об'єднання працює на повну потужність, і збільшити обсяг виробництва найбільш часом неможливо.

Є регіональна п'ятирічка!

На запрошення голови Луцької міської Ради народних депутатів Анатолія Пихи в обласному центрі Боліслав у діловий візит потрапила делегація керівників адміністративних органів і промислових підприємств з міст Красноуральська та Кушні Сverdlovskoy oblasti на чолі з головою міської Ради Елпою Кулишовою і Станіславом Козаком. Керівники міської Ради Луцька та Красноуральська підписали договір про співробітництво на п'ять років, в якому передбачається розвиток двосторонніх економічних зв'язків, створення спільних українсько-російських підприємств. З Уралу на Волинь надходиме ліс, паливно-мастильні матеріали, продукція кабельної промисловості Росії. Росіянам потрібна продовольства, продукція, харчопил, цукор, робоча сила, яка в сьогоденні на Волині.

Заява II Конгресу Федерації профспілок України

Учасники II Конгресу Федерації профспілок України прийняли заяву з вимогами достовірного притримання повноважень Верховної Ради України на чолі з головою Верховної Ради України Леонідом Кучмою. Заява передбачає проведення референдуму з питань соціально-економічного та політичного устрою, довіри (недовіри) Президенту України. У заяві наголошено на необхідності прийняття Верховною Радою нової Конституції та Закону про вибори до Рад всіх рівнів. Водночас вимагається анулювати пропозиції Федерації профспілок України щодо соціального захисту населення.

ПершOVERеснейший подарунок від облгади

Високим Луцькому обласній Раді народних депутатів зумів знайти коштів на безлітатне харчування учнів загальноосвітніх шкіл. Таким чином з варення по приданню на 64 тисячі копійки до дитячого будинку 800 мільйонів харчованих.

А в Болграді — болгарська гімназія

1 вересня у Болграді — неофіційній «столиці» болгар, що мешкають в Україні, — вперше працює універсальна болгарська школа. Школа, споруджена і освещена вона була ще 135 років тому, але за радянських часів поступово перетворилася в типову школу з російською мовою викладання. І ось, наприкінці тисячоліття, під час свята народної твердості українських болгар «Гімн дитини, України», діяльність гімназії відновилося. Поряд з українською та російською мовою в ній викладатимуть і болгарську. З навчальних програм також етнологія, фольклор, історія і література болгар.

СОРОЧИНСЬКИЙ ЯРМОРОК — КОД ПАМ'ЯТІ НАШОЇ

Уага!

КОНКУРС ПРОДОВЖЕНО

Асоціація дослідників годину-генполю 32—33-рр. в Україні ще минулого року оголосила конкурс на проект пам'ятника жертвам негуманного в історії злочину проти українського народу, вчиненого більшовицько-імперською системою. Проект пам'ятника мав бути представлений до 1 травня 1993 року.

Одтак у тих умовах конкурсу не було визначено конкретного місця встановлення пам'ятника, без чого, як відомо, професійно неможливо виконати проект. І от нещодавно не п'ятнадцять, а шістьдесят п'ять років тому буде споруджено у древній частині Києва — Дитинці, що в районі Замкової гори, на пагорбі між вулицями Голарської та Дестурської. Місце закладки монумента також схвалено урядом Оргкомітетом з відзначення сумної дати — 60-річчя голодомору в Україні.

У Дні Воєнпропади Скорбо-

ти й Пам'яті, що пройдуть 10—12 вересня, нинішнього року, в храмі Святої Софії відбуватиметься молебень, а потім з Софійської площі киянин хресним ходом попрямує до місця зведення пам'ятника, де в урочистий обставині буде закладено й освятчено перший камінь.

Тож червезь завізання з визначення місця встановлення пам'ятника Асоціація змушена була продовжити конкурс до 1 жовтня цього року, щоб його учасники змогли доопрацювати проекти з урахуванням місця призначення. В умови конкурсу внесено чимало доповнень, і уточнень.

Крім трьох премій — п'ять, три і дві тисячі американських доларів, спонсор проекту Мар'ян Коць (США) погодився надати ще чотири зоохочувальні премії по 500 доларів кожна. В умови конкурсу передбачено також

Ярмарок на світі багато, але жоден з них, напевно, не був уніфікований так, як це зробив Микола Гоголь. Навіщо, цього було б досить, щоб закарбувати в пам'яті — ми не безділні істоти, у нас є свої традиції, свої історії, своя культура. І хоча історія зародилася не раз, намагаючись зникнути пам'яті народу, його історію та й азалі України, вона, ніби казковий фантом, знову відроджувалася із пошуку. А Сорочинський ярмарок — складова цієї історичної пам'яті. І тому не дивно, що в останню суботу і неділю серпня всі дороги веде на Подільшину. Навіть незнайомці на теперішню скруту з палившим та товченим.

Окрім усього, чим багата подільська земля, було тут і дещо нове: установа торгівля та укладання договорів з підприємствами, які адемонстрували зразки своєї продукції.

Представили на Сорочинському ярмарку свою газету і ми. Приз «Голосу України» головний редактор газети вчорні переможці обласного конкурсу хазяїнь пісні народному самодіяльному ансамблю Сороцького сільського будинку культури Миргородського району. Як завжди, редакція висловлює свою щирі подяку спонсорам: голові правління обласного підприємства Володимир Віничуков, директору фірми «Спортс» Василю Кабаченку, голові ярмарку, Паулу Кандиді, голові колективного сільського підприємства Імені Леоніда Величківського району Івану Шпирі, керівникові подільського акціонерного підприємства «Смак» Григорію Гриценчу. На знімку: фрагменти Сорочинського ярмарку.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Спорт

На арені країни і світу

Футбол. Першість країни. Друга ліга. 4 тур. «Динамо» (Луганськ) — «Терія» (Херсон) — 3:0, «Варовбу-дівки» (Стаханов) — «Чорномор'є-2» (Одеса) — 2:3, «Шахтар» (Павлоград) — «Титан» (Армянськ) — 1:0, «Металург» (Костянтинівка) — «Меліторат» (Каховка) — 1:0, «Явір» (Краснополі-ля) — «Войковськ» (Керч) — 3:0, «Нафтохімік» (Кременчук) — «Чайка» (Севастополь) — 3:1, «Рос» (Віла Церква) — «Азов» (Павлоград) — 3:0, «Ворскла» (Львів) — 3:0, «Друж-ба» (Бердянськ) — 3:0, «Дністер» (Заліщики) — «Галичина» (Дрогобич) — 0:2, «Зірка» (Кіровоград) — «Газовик» (Купоно) — 1:0. Гандбол. Кубок кубків. Попередній тур. Чоловіки. «Сейтототіка» — «Колос» (Бровари, Україна) — «Аді-рені» (Тбілісі, Грузія) — 28:19 (28:12).

Сучасне п'ятиборство. У слов'янському місті Банська-Бистриця завершився армійський чемпіонат світу. Командами переможцями були п'ятиборці Угорщини. Срібні медалі у команді України, бразилів — у Росії. В особистому заліку першим був Катерина (Угорщина). Український спортсмен Тимошенко уособив бразилів відзначив. Другим був Чигінов з Росії.

Танець атлетика. На змагання в італійському місті Падва 30-річна вчителька Лідія Сальвадор (Італія) встановила світовий рекорд, на дистанції три кілометри з ходьби — 11.48.24.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

«ПОЛІГРАФІЯ-93»

90 фірм із 13 країн, серед яких Австрія, Італія, Німеччина, Фінляндія, Угорщина, Швейцарія, а також Україна і Росія, представляють свою продукцію в експозиції міжнародної спеціалізованої виставки «Поліграфія-93», яку 30 серпня розгорнуто у павільйоні 9 та 13 Національного виставкового центру «Укр-Вистав». Зарубічні партнери пропонують українським спеціалістам широкий вибір друкарських машин і обладнання, різноманітну техніку для виготовлення та переробки паперу і картону, системи перекладу, фальцювальні, палітур-

ні, зшивальні машини, розміжувальну техніку та інше обладнання.

Генеральний директор німецької фірми «Ост-Хандель Консалтинг МБХ» Манфред Вальберг, яка є організатором виставки, на прес-конференції повідомив, що експозиція організована за участю Національного виставкового центру України і при сприянні Держкоміндустри. Вона працюватиме до 3 вересня. Мета виставки — посприяти Україні в оновленні її поліграфічного чеху.

(Ужгород).

ДОМОВИТИСЬ ЛЕГШЕ, НІЖ ВИКОНАТИ

Після візиту до Києва урядової делегації Республіки Узбекистан на чолі з Президентом Ісламом Карімовим минав рік. Тоді, під час україно-узбецьких переговорів на найвищому рівні підписано декілька двосторонніх документів. Зокрема угоди між урядами про торгово-економічне співробітництво на 1993 рік, про встановлення дипломатичних відносин. Але найважливішим з них був Договір про основи міждержавних відносин, дружби і співробітництва між Україною та Республікою Узбекистан. Як зазначили тоді спостерігачі, договорів між двома державами, без сумніву, не було, і сподіватися на швидку реалізацію міждержавного співробітництва в багатьох галузях і сферах на благо обох народів.

Втім, Узбекистан зацікавлений і в імпорті сільськогосподарської продукції з України і в допомогі щодо освоєння газових родовищ, а чорноморські порти розглядає як ворота до Європи.

У свою чергу, наша легка промисловість розраховує на узбецьку бавовну, а важка — на кольорові метали, та й природний газ — істотний ресурс господарства України не заважає.

Минув рік. Цікаво, чи зспішили двосторонні документи, які заклали фундамент для нашої співробітництва, дуже важливого як для України, так і для Узбекистану в цей не легкий для всіх нас час?

Підписав важливі документи, які заклали правові основи взаємодії. Але треба, щоб практично їх хтось реалізовував з однієї та другої сторони, — так думку висловив український дипломат, який перебував з делегацією українських закордонних служб з країнами СНД та Групою МЗС України Юрій Чуханко. — Щодо зовнішньополітичних відносин між нашими державами, то вони значні, — це то виявляється

ки формуються. Узбекистан ще не відкрив посольство в Україні. З намого боку Президент І.Карімов уже призначив посла. Це Володимир Сметанін. Тим часом перший секретар посольства вже перебуває в Ташкенті, клопочеться організаційні

місних сферах. Найважливіший з них — протокол реалізації угоди про поставання товарно-матеріальних цінностей. Багачеза сума обумовлених поставок обсягається в 171 мільйон доларів. Цей протокол передбачає розрахунок за серед-

тін Петров. — Ось приклад: Узбекистан недоотримав цукру через потяганий урожай цукрових буряків в Україні. В свою чергу, він продає призначений для нас бавовну в іпші країни. За авруччя гроші у посередників купує цукор. Без необхідної сировини заплановане підприємство в Україні. Тому всі аусилля докладатимемо до забезпечення правового регулювання двосторонніх відносин.

Добре, як тільки починаємо встановлювати відносини як незалежні держави, — наголосив він.

Окрім цього, доводиться констатувати, що деякі сфери: Доточують про основи міждержавних відносин, дружбу і співробітництва взагалі не реалізуються.

Як Україна, так і Узбекистан хоча й домовилися співпрацювати у розв'язанні екологічних проблем, залишилися при «своїх інтересах».

Україна не бере участі в розробці проєктів наслідків аварії на ЧАЕС, Узбекистан не бере участі в розробці проєктів наслідків аварії на Арабській морі, оскільки має великі витрати на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС, Узбекистан, напевно, не до української радіації, коли тамшня природа гине.

Не вирішуються питання міграції. В Узбекистані прокладають багато титар, які бажать оселитися на історичній батьківщині — в Криму. Український уряд пропонував спільно фінансувати витрати, пов'язані з переміщення цих людей. Але в Ташкенті не поспішали розглядати це питання.

Як бачимо, при всьому взаєморозумінні на політичному рівні між Україною і Узбекистаном, деклароване бажання розвинути взаєморозуміння співробітництва, економічні відносини, на жаль, поки що «шукати».

І, напевно, не тільки з об'єктивних причин.

Горб ЗАРУШНИК.

КОНТАКТИ І КОНТРАКТИ

ми питаннями для відкриття дипломатичного представництва України. Сподіваємося, що і наші узбецькі колеги, якщо вони справді зацікавлені у співробітництві з Україною, відкриття свого посольства у Києві.

На жаль, поки що ми не маємо відомостей, як швидко це буде зроблено.

Втім, угоди, уклавши минулого року, передбачали не тільки відкриття посольства. Також було домовлено активно розвивати економічне співробітництво і міждержавні консультації.

Починаючи з листопада 92-го, куратором зв'язків з Україною від уряду Узбекистану стає аде-прем'єр Асановіч. Вона працює урядовою групою, яку призначав до Києва, — розповідає заступник заступника Кабінету міністрів України у зв'язках з СНД Костянтин Петров. — І наші роботи делегати, які очолювали віде-прем'єри І.Юхонський, Ю.Юффе, В.Батуخوا, відвідали Ташкент. Двосторонні консультації допомогли об'єктиві економічних зв'язків минулого року. На початку квітня цього року, в лютому, урядова делегація України, очолювана прем'єром І.Карімовим, відвідала Київ, де відбулися зустрічі з керівниками українських служб зовнішньополітичних республіки. Зокрема, в Ташкенті на урядовому та газетовому рівнях підписано 19 документів, які регламентували співробітництво між Україною та Узбекистаном у різних еконо-

місних питаннях. Зроблено те, чому, що співвідношення українського карбонація і узбецького рубля постійно змінюється.

На так же переговори узбецької сторони, наскільки зацікавленість у допомозі з боку України в освоєнні родовищ газу та будівництві газопроводів. Остаточного деталі угоди будуть конкретизовані наступного місяця.

А у серпні в Києві відбулися переговори, на яких склявлено угоду про міждержавні розрахунки. Сподіваємося, що після цього, ці відносини зрушаться з точки замирення, — зазначив Костянтин Петров.

Таким чином, переговори проходять успішно. А яка ситуація з поставками на сьогоднішній день?

За співіданням працівників Кабінету міністрів України, від запланованих історичних обсягів нашої торгівлі наші держави отримують мізер. Так, за перше півріччя до Узбекистану українськими партнерами не відправлено ані м'яса, ані молока, а цукру та іншої промислової продукції — деє близько 20 відсотків від домовленого. Узбецькі підприємства, можливо, через те, так само не отримали слова. Тим часом промисловість України потерпає від браку бавовни, пражі, ниток, кольорових металів.

Головний питання — відсутність виконавчої структури, — вважає Костянтин

Петров. — А саме Костянтин

з'ясувати закордонну пресу

«Гуманітарна» допомога для Шеварднадзе

Вісник-журналістський український представник США, працюючи в Грузії підготував особисті охорони Е.Шеварднадзе, повідомляють представники американської адміністрації, які побажали залишитися невідомими.

Таким чином, адміністрація США підтримала інформацію про підготовку американськими спеціалістами охорони Е.Шеварднадзе, що з'явилася в газеті «Вашингтон таймс». Але в американській пресі проследили інформацію, що за особистою допомогою Президента В.Клінтона було проведено це й секретну операцію. Дві групи грузинських військових пройшли навчання методів боротьби з терористами на повітряно-десантній базі у Форт-Брагге (штат Північна Кароліна).

Представник Пентагону відмовився коментувати ці повідомлення, але члени спеціальних комітетів з розвідки палати представників та сенату конгресу США підтвердили, що й було повідомлено про таку операцію.

з'ясувати закордонну пресу

з'ясувати закордонну пресу

з'ясувати закордонну пресу

КОЛИ ХЛІБНИНА ДОРОЖКА ЗА БІФШТЕКС

«Ми розрізаємо американських рейдирів на шматки, як біфштекс». «Якни, геть додому!» — так вигукують люди чужої мінуті неї на мітингу в сомаїській столиці. Проводять його прибічники терористичного генерала Абділа, на якого уже декілька місяців убивають підполковники сили ООН, згинула учасниця його бойовників у військах озброєних силів та дезобізнаних як так дуже тяжкого становища у цій африканській країні.

Потроєні як наварид чи залівають 400 «юрих беретів» з авіаційних диверсійних підрозділів американської армії,

які наліпились минулого тижня спеціально прибути до Могадішо. Командувачів операції ООН у Сомалі вивезено: з допомогою цих спеціально тренуваних для ведення вуличних боїв та бойових дій уніці військовиків наразі Абділа буде арештовано. Рейдирів деревно не готує часу. Уже минулого поведінка за підтримкою вертольотів «Кобра» вони промчали район поблизу штаб-квартири Сомалійського національного альянсу, очолюваного Абділом. Самого генерала скопчили поки що не вдалося. Втім заарештовано десять підрозділів.

А як же справи з гуманітарною допомогою простим сомалійцям, заради яких і була відслана підрозділ ООН до країни? За співіданням зарубіжних засобів масової інформації, постілі «розбірки» ООН — Абділа, м'яко кажучи, не сприяють розподілу харчів серед циньного населення.

Горб ЗАРУШНИК. На знімку, ІТАР-ТАРС: сомалійська поліція намагання внаслідок порядку однокру в тундлі харчування. Але зробити це, як бачите, нелегко.

Експрес-інформація

Двосторонні зв'язки міцнітимуть

Перспективи українсько-казахські в Китаї Китаїзнавства в Україні, а також питання політичного, економічного, наукового, культурного співробітництва обговорювали учасники наукової конференції «Україна — Китай: шляхи до співробітництва». У роботі конференції, яка проходила в Києві, брали участь понад сто академиків української і китайської науки, політики і вчених, у науковій нараді брали участь і представники двох країн двох країн.

З апеляційним словом до учасників конференції звернувся міністр культури України І. Дубовіч. Надзвичайний (Посол) Посол КНР в Україні Ч. Чхен.

На порядку денному — розширення співробітництва

Представники 22-х держав зустрілися в Аліма-Аті для підготовки конференції, яка розглядала питання співпраці між Україною та Китаєм. У конференції брали участь Китай, Північна і Південна Корея, в'єтнам, Афганістан, сербодинамічні держави — Іран, Індонезія, Японія, Ліга арабських держав, Іспанська конференція і Росія.

Нові парламентські вибори неминучі

Завдяки першому віде-прем'єр Росії Шмидко. Виступаючи на прес-конференції в Санкт-Петербурзі, він зазначив, що територія Верховної Ради застрайла як політичний орган і конструктивна праця уряду з нею неможлива. На думку першого віде-прем'єра, Рада Федералізму створюється, має перетворитися в консультативний орган на одну з палат майбутнього парламенту.

Росія і Литва продовжать переговори

Хоча вчора остаточно російські військові частини залишили територію республіки, не втрачаючи контролю над нею, компенсації збитків Литви за перебування в її території військ СРСР. У спільній Російсько-Литовській заяві сказано про потребу примирити контакти між Литвою і Калінінградом. Також буде погоджено питання соціального забезпечення литовських військовиків, які залишаються в республіці.

Повернулися із заложниками

У Душанбе повернулися з Кабула таджицька делегація на чолі з главою парламенту республіки Е. Рахмоновим. Під час зустрічі з журналістами в Кабулі, на каналі Радіо Таджикистані заявив, що з усіх питань, які обговорювалися на переговорах з президентом Афганістану Б. Раббоні, досягнуто позитивних результатів. Домовлено про створення тристоронньої комісії (за участю представників Афганістану, Таджикистану і Узбекистану) Варшавського комісаріату ООН, яка займатиметься поверненням таджицьких бійців з афганської території.

Разом з членими офіційної делегації до Душанбе прибули й інші прикордонники, які були захоплені заложниками три тижні тому на таджицько-афганському кордоні.

Міністри погодили дії

Підписано протокол про взаємодію між міністерствами внутрішніх справ Польщі та України. В документі йдеться про розслідування інцидентів, які негально перетнули польсько-український кордон, буде негайно оповіщено. Угода входить до серії договорів, що регулюють пересування через кордон негально-інноземців з мексиканської Європи, Східноєвропейської держави посилюють контроль над кордоном, що ж Німеччина переглянула імміграційне законодавство — не надлежить припустити бійців з країн колишнього соціалістичного табору.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

має бути
відтворена», —

Розмову веда
Катерина ВОРОНЕНКО.

1 вересня 1993 року. № 164 (664).

